

3. ZSRR w dwudziestoleciu międzywojennym – notatka

1. W 1922 r. Rosja zmieniła nazwę na ZSRR (Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich)

2. Okres komunizmu wojennego 1918 – 1921

- a) przyczyny – konieczność prowadzenia wojny domowej
- b) zasady komunizmu wojennego – upaństwowienie głównych gałęzi gospodarki, dostarczanie przymusowych kontyngentów żywności przez chłopów, wprowadzenie reglamentacji żywności (żywność na kartki), wprowadzenie przymusu pracy
- c) skutki – kryzys gospodarczy i klęska głodu 1920 – 1921

3. Okres Nowej Ekonomicznej Polityki (NEP-u) 1921 – 1928

- a) przyczyny – konieczność odbudowy kraju ze zniszczeń i zdobycie odpowiedniej ilości żywności
- b) założenia – zniesienie przymusowych kontyngentów, reglamentacji żywności, zgoda na wprowadzenie ograniczonej gospodarki rynkowej opartej na własności prywatnej (niewielkie prywatne zakłady rzemieślnicze czy sklepy)
- c) skutki – odbudowa gospodarki radzieckiej

4. Walka o władzę po śmierci Włodzimierza Ilicza Lenina 1924 – 1929

- a) W ciągu pięciu lat władzę przejął **Józef Stalin**, sekretarz WKP(b) eliminując wszystkich konkurentów.
- b) Stalin wprowadził **kult jednostki** – stawiano mu pomniki, jego imieniem nazywano miasta, góry, szkoły, przedsiębiorstwa itp.
- c) **funkcjonowała tylko jedna partia – WKP(b)** – Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia bolszewików

5. Polityka gospodarcza 1929 – 1939 r.

- a) **kolektywizacja rolnictwa 1929 – 1933 r.** – upaństwowienie ziemi i utworzenie **kołchozów i sowchozów** (spółdzielczych i państwowych gospodarstw rolnych). Bogatych chłopów, tzw. kułaków mordowano lub zsyłano do łagrów. Kolektywizacja przyniosła na Ukrainie
- b) **industrializacja** – uprzemysłowienie kraju ze szczególnym naciskiem na rozwój przemysłu ciężkiego. Celem – przekształcenie ZSRR z kraju rolniczo – przemysłowego w kraj przemysłowy
- c) wprowadzenie gospodarki opartej na 5-letnich planach gospodarczych

6. Przemiany społeczne – walka z Kościołem prawosławnym, likwidacja opozycji, dążenie do powstania społeczeństwa opartego na „klasie robotniczej”, rozbicie więzi rodzinnych, podporządkowanie wszystkich instytucji partii, powszechna indoktrynacja (wpajanie poglądów zgodnych z głoszoną ideologią).

7. Okres czystek 1934 – 1939 r. – terror komunistyczny

Całkowita likwidacja opozycji w społeczeństwie, w partii, w wojsku, i w służbach bezpieczeństwa. Masowe egzekucje buntujących się chłopów, robotników, procesy polityczne opozycji. Prześladowanie mniejszości narodowych powiązane z przesiedleniami całych narodów. Zsyłki do łagrów ponad 10 mln ludzi. Wykorzystywanie więźniów łagrów do katorżniczej pracy w obozach pracy. Czystki przeprowadzała **NKWD** – Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych .

8. Polityka zagraniczna ZSRR z Niemcami

- a) **1922 – zawarcie układu w Rapallo z Niemcami.** Niemcy miały utrzymywać od ZSRR surowce naturalne oraz otrzymać dostęp do radzieckich poligonów wojskowych. ZSRR miał otrzymywać od Niemiec nowoczesne uzbrojenie, technologie i środki finansowe
- b) **23.08.1933 r. ZSRR podpisała z III Rzeszą pakt Ribbentrop – Mołotow**, który był paktem o nieagresji i określał podział wpływów, tych dwóch państw w Europie, w przypadku wojny.